

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek.

Zapolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zapolya-utca 1. hová a hirdetések, az előzetesek és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:
Égész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hónapra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 47. szám.

Szerda, február 26.

Andrássy beszéde.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, február 25.

A házszabályrevízió körül folyó vitának kétségtelenül legnevezetesebb momentum a beszéd, amelyet tegnap Andrássy Gyula gróf belügyminiszter mondott a képviselőház tegnapi ülésén.

Nagyarányu, a kérdés minden részletére kiterjedő beszéd volt ez, amely tiszta képet nyújtott a házszabályrevízió sok homályosnak tartott részletére nézve s általános a benyomás, hogy Andrássy tegnapi beszéde igen alkalmas volt arra, hogy a házszabályrevízió körül fölmerült némely aggodalmat eloszlassa és a nyugtalanságot elsimítsa.

A belügyminiszter beszéde egyenes és őszinte volt s innen van a hatás is, a melyet szinte osztatlanul keltett. Megmondta nyíltan, hogy ugyszólván ő a gazdája a revíziónak, mert ő volt az, aki leginkább szoritotta a dolgot, sőt mindjárt magát állította oda annak, aki megbukik, ha a javaslat megbukik.

Megnyugtató hatást tett Andrássy beszédének az a része is, amelyben a meghatározottabban kijelentette, hogy a revízió semmiféle párt ellen, semmiféle titkos tervek céljával nem szolgál. Rémgénynek nevezte azokat az állításokat, a melyek az ujonclétszám felemelését állították oda a revízió megalkotásának magyarázatául, kijelentvén, hogy az ujoncjutalék emelése nemzeti engedmények nélkül ki van zárva. A házszabályrevízió megalkotásának célja egyedül a parlament munkaképességének biztosítása, amelynek hiányát tudvalevőleg mindenkor érezte az ország s amelyet az előző kormányok is megkíséreltek orvosolni.

Nagy argumentuma volt Andrássy beszédének az a része, amely a házszabályrevízió és az általános választói jog közötti kapcsolatra vonatkozott.

A belügyminiszter tegnap egyfelől hivatalosan, másfelől ex cathedra megállapította s megerősítette a junktimot a házszabályszigorítás s az általános választójog szerint való parlamenti reform között; megállapította úgy, hogy a reform elkerülhetetlen következményei, a reform rendjén a parlamentbe okvetetlen betóduló erősebb társadalmi és faji ellentétek fékentartására szükséges a szigorubb házszabály, de szükséges már előzetesen is azért, hogy e nálunk minden más hazához képest nehezebb és kényesebb reform egész munkágyánánt kerüljön ki a parlament keze alól, mellékesebb érdekeknek a főbb érdekek alá rendelésével, e fő érdekeknek életképes összeegyeztetésével.

A reform csak akkor lehet életrevaló, ha a nemzeti és társadalmi érdekekből szükséges összeegyeztetések már a javaslatban megtörténtek, a parlamenti retortán keresztül azonban nem módosul, higitódik s tolódik el tovább nagyobb parlamenti ellentállásnak tett kényszerű engedményekkel. Ezért is kell a házszabályrevízió — ha egyáltalában akarjuk a parlamenti reformot, amely csak becsületes lehet; amelynek ugyan nemcsak hogy nem szabad kikezdenie, de egyenesen meg kell erősítenie állami és nemzeti egységünket, de amely igen rosszul szolgálná e mindenek felett álló érdekeket, ha akár az ujjonnan alakult rétegeket s azok főrekvéseit, akár a nem magyar ajku honpolgárokat s azoknak igyekvéseit kizárná, vagy teljes szóhoz jutni nem engedné.

Az összes politikai körökben az a meggyőződés, hogy a belügyminiszter beszéde mindenestire hozzájárul ahhoz, hogy a házszabályrevízió körül megindult harcot enyhítse és örömeire szolgál mindazoknak, akik a házszabályok módosítását már rég óta szükségesnek tartják és ennek régóta hívei.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 8 órától kezdve 1/2-ig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 15 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-ig 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 6-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva mindennap d. u. 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10 óráig.

Március 1. az „Iskolagyermekbarát-egylet” közgyűlése.
Március 9. Közigazgatási bizottság ülése.

A tél végén.

Modern költői lélek azt mondaná, hogy a levegő tele van tavaszi sejtellemmel. Mert tagadhatatlanul valami van a levegőben, valami biztató, ingerlő, friss fuvallat, amit tele tödövel szívunk magunkba azzal a felviduló érzéssel, hogy ez már a közeledő tavasz lehellete.

Ez ugyan nem bizonyos. Pessimista lelkek ama bizonyos „tavaszi sejtelmet” egyszerűen influenzának nevezik és hurutos, náthás, prészkődő érvekkel bizonyítják, hogy az ingerlő, friss fuvallat derék bacillusok seregét hozta csak felénk, a tavaszról pedig még szó sem eshet.

Az dei tél bizony sokszor kifogott rajtunk és annyiszor küldte ránk havas, fagyos üzenetét, hogy szinte már azt hihette az ember, vége sem lesz a tél haragjának. Egy vagyont fűtőtűnk el a kályháinkban, tenger pénzt öltünk szénbe, fába, fűstbe és a jégvirágok még mindig ott voltak az ablakokon, a „tavaszi sejtellem” pedig vacogva didergett a kályha mellett.

Nem volna teljes ez a kis elmélkedés, ha fel nem jegyeznénk, hogy a fa- és szénkereskedők még jobban felszórólták a fűtőanyag tavaszi árát és olyan drágán mérték a fűtőanyagot, hogy attól kődült az egész ország. Ezt pedig szóról-szóra kell venni. A tél keserveitől zokogott mindenki. És nincs az a helyes kis gazdaságügyi berendezkedés, mint szövetkezési, amely nagyobb kamatokat tudna szedni, mint amilyen adót huzott a kályha a szegény ember keseréből. Az idén igazán közel járt az állapotunk ahhoz a felfogáshoz, hogy fűteni annyit tesz, mint lassan, lassan kihurcolkodni — a kéményen át.

De mint mondtam, a levegő csakugyan tele van tavaszi sejtellemmel és a megenyhült

A „TORONTÁI” tárcája.

A találka.

— Holnap délután öt órakor — sugta az asszony a férfi fülébe, amikor elváltak.

A férfi kábultan lépett ki az utcára, ahoonnan a szél havas esőt csapott az arcába. Nem vette észre. Az a négy szó annyira elbódította, hogy a külvilág nem tudott reá hatni. Agyában egymást ütték a mámoros gondolatok. Maga elé képzelte az asszonyt, tele fűdeséggel, forrósággal, szerelemmel — szinte érezte arcán ajkának perzselő lehelletét, — szinte hallotta szerelmes hangjának halk suttogását . . .

Érezte, hogy minden vércsepp az arcában lüktet s hogy elvesztette önuralmát. Szabadulni akart volna gondolataitól, melyek zsarnokoskodni kezdtek rajta, — de nem tudott. El akarta űzni magától az asszony képét s mégis minduntalan azon kapta magát rajta, hogy gondolatai állhatatosan visszazállnak hozzá. Parancsolni szeretett volna akaratának, de minden kísérlete hiábavalónak bizonyult.

Boszankodni kezdett önmagára. Máskor hasonló körülmények között az első pillanatban mindig bizonyos kiábrándulást érzett, hogy egy nő ismét gyengének bizonyult vele szemben. És most önmagát találta gyengének, hogy egy asszony annyira kiforgatta önmagából. Máskor mindig bizonyos gunyos érzés fogta el, ha arra gondolt, hogy mily türelmetlenséggel várhatja az a nő, ki odaajándékozta neki szerelmét. És most szegyelve kellett beismerni önmaga előtt, hogy az a nap, amely a találkától elválassza, hosszú,

megmérhetetlen időnek tetszik neki, amelynek leteletét lázas türelmetlenséggel várja.

Csak most vette észre, hogy gondolatai közepette már a külvárosba ért s hogy a szél és eső ugyancsak heves harcot vív egymással. Boszankodva fordult vissza, hogy lakására menjen. Aztán hirtelen mást gondolt. Ugysem találna otthon nyugtot, tehát inkább szórakozás után néz. Belépett az első kávéházba s hogy valahogy elüsse az időt, a kártyázók közé ült. Lányhán, egykedvűen játszott s talán éppen ezzel hódította maga részére a szerencsét, amely valósággal elhalmozta kegyeivel. Játsszmat játszma után nyert s mikor az egyik társa élcoldíve jegyezte meg, hogy bizonyára szerencsétlenül járt a szerelében, mosolyogva gondolt a szép asszonyra és a holnapi találkára. Aztán a játékot is elunta. Éjfél felé otthagya a társaságot s újra a magányban kereste — a nyugtot.

A férfi éppen befejezte készülődéseit, a mikor az óra háromnegyed ötöt jelzett. Mielőtt elindult volna, még egyszer átgondolta a helyzetét. Biztos tudomása volt arról, hogy a férfi még tegnap este elutazott néhány napra. A lakók előtt sem tűnhetik föl, hogy meglátogatja az asszonyt, hiszen az utóbbi időkben szinte mindennapos vendég volt nála. S aztán, ha történe is valami? . . . Azért a szép asszonyért érdemes mindent kockáztatni . . . Még egyszer végigmérte magát a világi öntelt hiúságával és elindult.

Izgattottan sietett végig az utcákon, mert nem szerette volna, hogy valami ismerőssel találkozzék, aki föltartóztassa utjában. A szerencse kedvezett neki: akadálytalanul érte el a házat. Sainte futottja lépcsőkön föl az emeletre.

Az előszoba ajtaja nyitva volt, de jöttére senki sem jelentkezett.

— Az asszony bizonyára mindenkit eltávoztatott a házból — gondolta magában s a belső szobába lépett.

A szoba üres volt. Már-már nem tudta mire vélni a dolgot, amikor a szomszédos szobából az asszony csengő kacagását hallotta.

Érezte, hogy a vér az arcába szökik. Oda-futott a csipkefüggönyös üvegajtóhoz, hogy fölrántsa, amikor egyszerre csak valami lenyűgözte kezét.

A függönyön át ott látta az asszonyt a pamfagon, amint néhány hónapos kis fiával játszott. Becső szavakat gügyögött neki s valahányszor ez kis kezecskéivel aranyhaja után kapott, csengő kacagás hagyta el ajkát. Telt keblének egyik halma kivillant rubájának fodrai közül.

A játék közben — ugylátszik — elfelejtette elrejtetni és most olyan volt, mint egy piroskelyhű, hóféhér virág. Teljesen el volt merülve a játékba, elfelejtkezett a találkáról . . . a világról . . . mindenről . . . csak azt a kis parányi teremést látta, amelyet kezében tartott.

A férfi szerette volna rátapasztani forró ajkát arra a fehér virágra, de valami lenyűgözte. Olyasvalami érzés fogta el, amit eddig még sohasem érzett . . . amilyent eddig még nem ismert . . . csak nézte, nézte azt az eleven képet, anélkül, hogy megmozdult volna . . . Aztán a feje lecsuklott s a nagy világi nesztelen, vigyázó léptekkel hagyta el a szobát s csendeszen behuzta maga után az ajtót . . .

Hamu.

száll-
eg- leg-
ett
adó.
sut.
Sz.-v.
4701
I—II
715
408
323
242
1232
1228
1220
1219
1211
1205
1157
1149
1133
1130
1110
1059
1057
1044
1029
1013
1007
919
4711
II.
715
1011
923
911
901
831
754
731
708
638
126
811
III.
715
31
63

idő azzal biztat, hogy a rómuralom abszolutizmusa végét járja.

Jön a tavasz, a vagyoni megerősödés ideje. A napsugár friss tavasz illata és vöröfénye közeledik. És ha még várna is magára, itt az ideje, hogy költői lelkesítéssel, teli torokból kiabáljuk, hogy jön a tavasz! Utóvégre példa van rá, hogy ilyen módon már a farkas is megjelent és mivel az idejében a farkasokkal is csúnyán bántunk és csak nagy ritkán idomítottuk őket borzalmas hírek garmond soraiba. — a tavasz nem késhet sokáig. Hiszen millió ifju szív várja epedőn az édes szerelem évszakát és husz millió poeta zengi már a hymuszát az ibolyás tavasznak.

Még egy tuskót elvihet a tél, még egy lapát szemet vetünk a tüzre, de aztán hadd jöjjen az a napsugár és az a madárdal, ha mégannyi tavaszi verset és „hangulatot” kell is elszendvednünk érte. (—)

— A bíróság köréből. Az igazságügyminiszter előterjesztésére a király Gramling Kornel nagybecskereki törvényszéki albirót a zombori ügyészséghez, Zombory Jenő újvidéki járásbírósi albirót pedig a nagykikindai ügyészséghez alügyészekké nevezte ki.

— A kulturregyesület vidéki tanfolyamai. Mint már említettük, a Torontóvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület által a tél folyamán a vármegye 14 különböző helyén rendezett magyar nyelvi ismételő tanfolyamai most zárulnak s a tanfolyamok vizsgái most folynak mindenfelé. Billéden és Széchenfalván már megváltak a vizsgák, legközelebb és pedig február 28-án Bocsáron, Magyar-Padén (itt két tanfolyam van: férfi és női) és Bókán, március 5-én pedig Torontó-Almásón lesz a vizsga.

— Géza napja. Ma van Géza vértanu napja, amely a népszerűbb névnapok közé tartozik. Nagybecskereken is több Géza háznál ünnepeleik meg a napot s különösen dr. Czirbusz Gézát, az országos nevű tudós piarista-tanárt és Grosz Géza takarékpénztári igazgatót keresték föl sokan a jó ismerősök és tisztelők közül, akik elhalmozták őket jókívánásaikkal.

— A szövetkezetek. A földmívelésügyi miniszterium folyó évi költségvetésében egymillió-százkilencvenöt ezer korona van fölveve különböző címeken a földmivelő nép szövetkezeteinek támogatására. A rendező költségvetésnek ezek a tételei kerekben kétszáz ezer koronával gyarapodtak a múlt évhez képest. E tételek legnevezetesebbjeit említhetjük a gazdasági irányú, különösen pedig fogyasztási, termelési és értékesítési szövetkezetek és vállalatok támogatására, valamint a gyümölcsfeldolgozás fejlesztésére szánt 161.000 koronát és a munkásügyi költségek között szereplő ötszáz ezer kor., amely a községi munkás segélyalpok, segély-egyletek, szövetkezetek és egyéb efajta egyletek létesítésének előmozdítására és támogatására is szolgál. A hegyvidéki szövetkezetekre külön van huszonnégyezer korona előirányozva, az erdélyrezi akció területén létező szövetkezetekére pedig hatvanezer korona. Ezek az összegek kivül a beruházási törvény által az országos közgazdasági alapot biztosított tizenkét millió koronából támogatást kap tizenöt községi, illetőleg szövetkezeti kenderáztató, százhuszonezer koronát kapnak a tejszövetkezetek és megfelelő segítséget kapnak a pircszövetkezetek termelői és értékesítői, valamint gőzeke szövetkezetek.

— Köszönet. A nagybecskereki szerb egyházi dalárda vezetősége a f. hó 23-án rendezett hangverseny alkalmából Strusz Szerafin bankigazgató urnak, Fischer Rózsika urhölgynek és Bacher N. urnak, kik szíves közreműködésükkel a hangverseny sikeréhez hozzájárultak és az est fényét emelték, ezúton fejezi ki hálás köszönetét; ugyintén Bobek György urnak, ki a termet fűtéssel és világítással ingyen engedte át. — Felülfizetések fejében a következő összegek folytak be: Dungszerzki Lázár (Bács-Szt-Tamás) 10 korona, Mayer Aurél 5.—, dr. Konyovics György 4.—, dr. Vászity E. 4.—, Lengyel segédlelkész 3.—, Jankó Agoston 2.—, Magyar Pál 2.—, Mehlkun Dezső 2.—, Eckfeld Mór 2.—, Risztity György 2.—, Popovics Péci Szilárd 2.—, Szekulity Vazul 2.—, Marinkov Pál 2.—, Tyosity Koszta 1.—, Sindelás Béla 1 korona. A nemes adományokért a dalárda vezetősége köszönetet mond.

A Nagybecskereki takaré- és előlegegyelet, mint részvénytársaság a helybeli polgári és felső kereskedelmi iskola diáksegélyező-egyesületi részére 25—25 koronát adományozott, amiért ez uton is köszönetet mond az egyesület elnöksége.

— Börtönre ítélt huszárhadnagy. Popovics Emil huszárhadnagyot a temesvári hadbíróóság lopás miatt tisztí rangjának elvesztésére és egy évi súlyos börtönre ítélte. A hadnagyra ugyanis bebizonyult, hogy tavaly, mikor a 12-ik huszárezred Lippán gyakorlatozott és ott együtt lakott a dúsgazdag Bakos Elemér egyéves önkéntessel, állandóan megdézsmálta az önkéntes

pénztárcájának tartalmát. Az önkéntes a lopásokat eleinte nem vette észre, mert mindig annyi pénz volt a tárcájában, hogy 40—100 korona eltűnése nem hiányzott neki. Egy alkalommal azonban négy száz koronát esent ki az erszényéből a hadnagy. Ezt már észrevette az önkéntes és a jelentésére megindult nyomozás során kitént a hadnagy bűnössége. — Popovics hadnagyot tegnapelőtt indították utnak Möllersdorfba, a katonai börtönbe.

— Elfogott pénzhamisítók. Zsalya községben az ottani tégleglyári munkások közül néhányan egy korcsmában mulatoztak s mikor freztesre került a sor, ketten egy-egy hamis husz koronás bankjeggyel akartak fizetni. A korcsmáros nyomban jelentést tett a csendőrségen, mely széleskörű nyomozást indított. A nyomozás során kiderült, hogy a zsalyai munkások gyakran járnak Óbecsére és a csendőrség ezen a nyomon föl is találta Óbecsén Verbai Antal volt vasúti munkásnál a bankóprést. A hamisítások szembeötlően rosszak. Verbai Antal letartóztatása után azt vallotta, hogy a bankóprést csak néhány nappal ezelőtt hozták hozzá Nagy Antal ácsmester-fől, akit a csendőrség megtalált és nyomban le is tartóztatott. Nagy azt vallotta, hogy a bankóprést Berlinből hozták és a hamisítványokat Meyer Ferenc zsalyai rovit multu fiatal ember készítette. A már említett két példányon kívül Zsalyán még két példányt hoztak a hamisítók forgalomba. A csendőrség kutatása során még tizenegy darab hamisítványt talált. Azt hiszik, hogy a letartóztatottak csak terjesztői voltak a hamisítványoknak, az értelmi szerzők más egyének, akiket a csendőrség energikusan nyomoz.

— Hamis kártyások áldozata. Zombolyáról jelentik: Schopp Albert margitai nyugalmazott tanító ugyancsak megjárta a kártyászsálsal. A tapasztalatlan ember mintegy három ezer koronát örökölt és a pénzt magához véve elutazott Zombolyára. Itt megismerkedett egy pár emberrel, köztük valami Dimitrievics Szergiusz Vladó nevűvel is, akik kártyázásra biztatták. A kártyázás ment is egy ideig, még pedig olyan sikerrel, hogy Schopp elvesztette a pénzét az utolsó krajcárig. Schopp Temesvárra ment és elpanaszolta, hogy milyen módon vesztette el a pénzét, majd pedig feljelentést is tett a rendőrségen. A nyomozás természetesen megindult.

— Gyilkos harag. Véres eset történt a napokban Fadimak községben. Vica Péter odaváló földműves már régen haragos volt Pantelie Oprinak és luste az alkalmat, hogy utóbbit láb alól eltegye. Hétfőn este odalopódzott Pantelie udvarához és rálőtt. A golyó úgy találta Pantelie Oprist, hogy az menten halva összerogyott. Vica Pétert letartóztatták.

— A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller igazi, népszerű háziészerré lett, mely számos családban már sok év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, c uznál stb.-nél a Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő; sőt járványkórnál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az altestnek Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónek bizonyult. Ezen hitűnő háziészert jó eredménnyel alkalmazhatók bedörzsölésképpen az influenza ellen is és tüvegében: a 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona a legtöbb gyógyszerboltban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony” védjegyre és a Richter cég-jegyzésre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

Külső használatra. Testrészek fájdalmait, csuzos és köszvényes bajok és mindenemű gyuladások a „Moll-féle sóborszesz”-szel gyógyítatnak biztos sikerrel. Egy üveg ára 1/90 kor. Szétküldés naponként utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által Bécs, I., Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény körendő az ógyári jelvényével és aláírásával. (4)

A számárköhögést

a gyermekek ezen ismert rémét a SCOTT-féle Emulsió minden esetben sikeresen gyógyítja. A SCOTT-féle Emulsió a legjobb szer gyenge, beteges gyermekek gyógyítására, kiknek gyorsan visszaadja

(22k—3.1)

Az Emulsió aszias-ánál a SCOTT-féle módszer védjegyet — a halaszt — kérjük figyelmebe venni.

rózsás kerek arcukat.

Rendkívüli gyógyiskere és erősítő hatása abban leli magyarázatát, hogy a legjobb, legtisztább és leghatásosabb anyagokból állítják össze, melyek a SCOTT-féle eljárás folytán izletes, könnyen emészthető Emulsióvá válnak.

A SCOTT-féle Emulsió felnőtteknek s agognak époly jó és hatásos, mint gyermekeknek.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

Mulatság.

Farsangi naptár.

Február 29. Nyomdászok jux-estélye.

Március 1. Köz- és magántisztviselők mulatsága.

Március 7. Az orsz. vasutas-szövetség nagybecskereki kerületének táncestélye.

* A r. kath. egyházi ének- és zeneegylet estélye. A Nagybecskereken alakuló rómk. kath. egyházi ének- és zeneegylet eddig jelentkezett tagjai f. évi február hó 29-én a Reber-féle Club-kávéházban ének- és zenezmókkal egybekötött zárkörű kedélyes családi estélyt rendeztek. Belépődij nincs. A költségek fedezésére tombolajátékokat rendeznek, minél fogva tombolajárgyakat a legnagyobb köszönettel fogadnak. A tárgyak 28-ig este Seprős V. könyvnyomdájában átadandók. Az estély kezdete 8 és fél órakor.

Irodalom.

* A Dugonics-Társaság drámapályázata. A szegedi Dugonics-Társaság, mint már említettük, pályázatot hirdet drámára. A pályázat feltételei ezek: Pályadíj 1000 korona. Kívánatik irodalmi becsü. színpadi előadásra alkalmas, egész estét betöltő középfajú dráma, amely tárgyát a jelenkori magyar népeletről veszi. Az előadás joga a szerzős marad, azonban első előadásra tartozik művét a szegedi színháznak átengedni. Ha a színház a napári év leforgásán belül e jogával nem él, a szerző ezen kötelezettsége megszűnik. A pályázat lejárt: 1908. szeptember 30. Bírálati határidő: 1909. január 15. A pályaművek idegen kezzel, vagy gépirással másolva, füve, vagy kötve, lapszámova, a szerző nevét tartalmazó jelígyes levél kíséretében a nevezett napig nyújtandók be Tömörkény István társasági főtükárnál, (Szeged, Közművelődési palota.) A pályázati feltételeknek meg nem felelő művek nem vétetnek figyelembe.

* belügyminiszter a vidéki színésztört. A kultuszminiszter utaz most a belügyminiszter veszi párfogásába a vidéki színésztört. Andrassy Gyula gróf belügyminiszter ugyanis körrendeletet intézett az ország valamennyi törvényhatóságához, amely körrendelet így hangzik:

„A 33315—1884. számú itteni körrendelet a törvényhatóságok intézkedését kéri arra nézve, hogy oly helyeken, hol magyar színtársulat működik, arra az időre más színtársulatnak, daltársulatnak, lovárdának vagy mutatványosoknak helyhatósági engedélyt ne adjanak. Mithogy a körrendelet az Országos Színészegylet feljelentése, de saját tapasztalásom szerint is sok helyütt nem veszik figyelembe, ami sok színtársulat anyagi romlását vonja maga után, szükséges tartom az illető törvényhatóságokat figyelmeztetni, hogy az eléggé nehéz viszonyokkal küzdő vidéki magyar színészetnek a hatóságok részéről való támogatása és a kulturmisztól nem teljesítő vállalatok versenyétől való megóvása, a törvényhatóságoknak elsőrendű bazafias kötelessége. A magyar nyelv és kultúra, a nemzeti érzés fejlesztésére és ápolására közzeható magyar nemzet támogatásában a törvényhatóságok egy nemes célt szolgálnak és hathatósan elősegítik állami és nemzeti idealjaink kiépítésének nagy művét. Bizalommal a helyi hatóságok eljárása és a törvényhatóságok ellenőrző működése iránt, nem kételkedem abban, hogy méltányolva a magyar színészet kulturmisztóját s felfogva ennek fontosságát, megteszik a magyar színészet ügyében a szükséges intézkedéseket. Felhívom ennél fogva a törvényhatóságokat, hogy a helyhatósági engedélyek kiadására jogosított hatóságokat megfelelő utasítással lássa el s e hatóságokat a színházgatókkal szemben állandóan ellenőrizze”.

* A „Zenélő Magyarország” közkezdült zeneműfolyóiratnak a ma megjelent 352-ik füzet, mint rendesen, gazdag, érdekes zenemű-ujdonságokkal bővelkedik. Farsangi füzet s tartalmazza: I. Heidberg Albert, az idény legsikerültebb chansonzájából összeállított remek „Boabonniere” című francia négyesét. II. Lengyel Miska „Gambrius” polka francis-ját. III. Sousa F. John „Keresztes lovagok” című rendkívül népszerű amerikai indulóját. Az ügyesen szerkesztett, életrevaló folyóiratot, mely ma már majd csaknem minden magyar zenecsalád zongoráján feltalálható, felesleges ajánlalnunk. Gazdag, értékes tartalma és mesés olcsó ára, önmagát ajánlja; csupán annyit azoknak, kik nem ismernek, hogy egy negyedévben 6 ily gazdag történelmi füzet jelenik meg s így a legszebb zeneműujdonságokat kapja az előfizető 3 korona negyedévi előfizetésért. Előfizetések a most folyó XV. évfolyam 59-ik (I. jan., márc.) évfolyamára a „Zenélő Magyarország” (Klökner Ede) zeneműkiadóhivatalához Budapest, VIII., József-körut 24. intézendők.

TAVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, február 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma már csöndesebben, kevesebb érdeklődés mellett folyt tovább a házszabályrevízió vitája, amelyben két disszidens vett részt, természetesen a revízió ellen foglalva állást. A revízió tárgyalását egy kis obstrukciós izű házszabályvita előzte meg, az ülés végén pedig több interpelláció volt.

Az ülést Justh Gyula elnök nyitotta meg s a kormány részéről Andrassy Gyula gróf, Kossuth Ferenc és Jekelfalussy Lajos volt jelen.

A jegyzőkönyv hitelesítése után a disszidensek házszabályvitát csináltak.

Lengyel Zoltán ugyanis az elnökkel szemben azt vitatta, hogy a Ház határozatait lehet utólag bíráltni. A november 18-iki eseményeket és az akkori házhatározatokat is bírálta utólag. Ismételtel kijelenté, hogy törvénytelennek tartja a házszabályrevízió napirendre tűzését s azért a beadott javaslatokat előbb kell napirendre tűzni.

Justh Gyula elnök tiltakozik az ellen, hogy a mostani eljárást a november 18-iki eseményekhez hasonlítsák.

Bozóky Árpád: Pedig nagyon hasonlít hozzá.

Elnök: Ez rosszhiszemű ráfogás, mert a revízió napirendre tűzése a leg-törvényesebb formában történt.

Buzáth Ferenc, Farkasházi Zsigmond, Nagy György felszólalásai után Rakovszky István személyes kérdésben kijelenti, hogy ő mindig törvényes alapon elnökölt.

Még Mezőfi Vilmos szólalt föl röviden s azután áttértek a házszabályrevízió vitájára.

Babocsay Sándor volt ma az első felszólaló a javaslat ellen s azt vitatta, hogy ez a parlament nem jogosult a házszabályok szigorítására.

Pető Sándor demokrata Andrassy Gyula gróf tegnapi beszédével polemizál, amelyről azt mondja, hogy az ugyanolyan, mint Tisza István ugrai levele. A leghatározottabban ellenzi a házszabályrevíziót, mert a mai házszabályok az egyedüli alkotmánybiztosítékok. Azzal végzi beszédét, hogy inti a többséget a házszabályrevíziótól, mert amint ők kivégezték emiatt Tisza István grófit, ugy fogja őket viszont kivégezni a nép akarata.

Itt az elnöki széklet Náray Lajos elnök veszi át, aki a vita folytatását holnapra tűzi ki s azután áttérnek az interpellációkra.

Először Bródy Ernő interpellálja a belügyminisztert az általános drágaság miatt s kérdi, hajlandó-e a miniszter a drágaság dolgában, főleg pedig az élelmiszerek drágaságának megállítására gyorsan és erőlyesen intézkedni?

Laehne Hugó a Nyugat-Magyarországon mutatkozó pangermán izgatások és legutóbb terjesztett pangermán izgató röpiratok dolgában interpellálja a belügyminisztert, erőlyes eljárást kérve az ellen.

Lengyel Zoltán a politikusok kinevezései miatt interpellálja az egész kormányt.

Nagy György viszont a képviselők kitüntetései miatt interpellációt szintén az egész kormányhoz, kérve, hogy szüntesse meg a népképviselőknek kitüntetéseit.

Az interpellációkat kiadják az illető minisztereknek s ezzel az ülés véget ért.

A miniszterelnök Bécsben.

Budapest, február 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel Bécsbe utazott, hogy részt vegyen a delegáció tiszteletére ren-

dezendő udvari ebéden. Együtt utazott vele Barabás Béla, a delegáció elnöke, valamint azok a delegátusok, akik hivatalosak az udvari ebédre.

A házszabályrevízió.

Budapest, február 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tegnap délután több óráig tartó minisztertanács volt, amelyen a kabinet valamennyi tagja részt vett. Mint politikai körökben beszéltek, a minisztertanács foglalkozott a függetlenségi párt azon kívánságával, hogy a Nagy Emil-féle házszabályrevízió-indítvány egyes intézkedései enyhíthetők. Hír szerint a minisztertanács abban állapodott meg, hogy oly módosítások elől nem zárkozik el, amelyek az indítvány intenciójával nem ellenkeznek s annak jellegét nem érintik.

A városok és az adóreform.

Budapest, február 26. (A „Torontál” ered. távirata.) A városok kiküldöttei az új városházán ma kezdték meg tanácskozásukat az adóreform ügyében. A tanácskozáson, melyen Nagybecskerek városát dr Perisics Zoltán polgármester képviseli, Bárczy István fővárosi polgármester elnökölt, aki meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket, mint a főváros vendégeit. Az üdvözlést Szávay Gyula köszönte meg s azután megkezdődött a tanácskozás, amely még folyik.

Kilépés a függetlenségi pártból.

Budapest, február 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Hoffmann Ottó függetlenségi képviselő ma levelet intézett Kossuth Ferenchez, amelyben tudatja, hogy a házszabályrevízió miatt kilép a függetlenségi pártból.

Kereskedelmi szerződésünk Romániával.

Budapest, február 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a Romániával kötendő kereskedelmi szerződésünk ügyében a jövő hó első felében kezdődnek meg a tárgyalások. A tárgyalásokat Bécsben kezdik meg és azután Bukarestben folytatják.

Törvényszéki jegyzők kinevezése.

Budapest, február 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az igazságügyminiszter Gavrilovics István, Gójdics Miklós, Folkusházy Sándor nagybecskereki, Willinger Kálmán, dr. Szabó Gyula, dr. Böhm Zoltán, Ternyánszky József és Michelbach Jenő nagyikikindai törvényszéki aljegyzőket s X-ik fizetési osztályba jegyzőkké nevezte ki.

Edison állapota.

Budapest, február 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Legújabb newyorki jelentések szerint a nagybeteg Edison állapota némileg javult s most már nem fenyegeti közvetlen veszedelem, úgy, hogyha újabb komplikációk nem állanak be, egészségét rövidesen visszanyeri.

Határidő-üzlet.

Budapest, február 26. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1908.)	23 40
Buza (októberre 1908.)	19 60
Rozs (áprilisra 1908.)	20 72
Rozs (októberre 1908.)	17 08
Zab (áprilisra 1908.)	15 40
Tengeri (májusra 1908.)	13 14

Közgazdaság.

Torontálvármegye selyemtenyésztése.

— A selyemtenyésztési felügyelő jelentése. —

VI.

A zsombolyai járásban 1907. évben 14 községben közterületeken és közutak mellett volt: lombzedésre nem alkalmas szederfa 10.939 darab, lombzedésre alkalmas szederfa 5546 darab. A szokásos csonkítás után 5128 db lombzedésre alkalmas szederfa áll rendelkezésre a selyemtenyésztőknek. Jutott egy selyemtenyésztőre átlag 21 fa. A magántulajdonban lévő szederfákon kívül a fenti szederfáknak köszönhetjük a selyemtenyésztés sikerét. Ezen évben tényleg 238 család

vállalt selymértét. Ezek közül 220 család 4594 kilogramm gubót termelt és 9262 koronát keresett. Átlagos keresete egy tenyésztőnek 42 korona volt; legmagasabb keresete pedig egy tenyésztőnek 127 koronára rugott. Ezen tenyésztőnek neve Dinyér Katalin vizesdai lakos. Részint gondatlanság, részint lombhiány miatt 18 családnál nem sikerült a tenyésztés. A selyemtenyésztés megkezdése óta 207 200 koronát fizettünk ki a járásban.

Szederfaállománya: Az országos selyemtenyésztési felügyelőség kiosztott részint a járás községeinek, részint a községekben lakó magánfeleknek 1907-ben 28 600 db 2—3 éves szederfacsemétét. Működése óta pedig kiosztott a járásban 96 db kiültetésre alkalmas szederfát; 202 774 db 2—3 éves szederfacsemétét. Ez évben a községi faiskolákból kiültettek 1852 darab szederfát. Kiültettek ezenkívül közterületekre és közutak mellé 2540 db másnemű fát, dacára annak, hogy fentebb kimutattuk, milyen nagy mértékben veszi hasznát a szegény ember a szederfának. Ez évben tönkrement 360 darab fiatal és 111 darab öreg szederfa.

A nagyikikindai járásban 1907. évben 10 községben közterületeken és közutak mellett volt: lombzedésre nem alkalmas szederfa 12.050 db, lombzedésre alkalmas szederfa 2936 db. A szokásos csonkítás után 2759 db lombzedésre alkalmas szederfa áll rendelkezésre a selyemtenyésztőknek. Jutott egy selyemtenyésztőre átlag 15 fa. A magántulajdonban lévő szederfákon kívül a fenti szederfáknak köszönhetjük a selyemtenyésztés sikerét. Ezen évben tényleg 182 család vállalt selymértét. Ezek közül 177 család 4298 kgr. gubót termelt és 8734 koronát keresett. Átlagos keresete egy tenyésztőnek 49 kor. volt; legmagasabb keresete pedig egy tenyésztőnek 152 kor. rugott. Ezen tenyésztőnek neve Brenner Péter topolyai lakos. Részint gondatlanság, részint lombhiány miatt 5 családnál nem sikerült a tenyésztés. A selyemtenyésztés megkezdése óta 163.086 koronát fizettünk ki a járásban.

Szederfaállománya: Az országos selyemtenyésztési felügyelőség kiosztott részint a járás községeinek, részint a községekben lakó magánfeleknek 1907-ben 23 500 db 2—3 éves szederfacsemétét. Működése óta pedig kiosztott a járásban 1308 db kiültetésre alkalmas szederfát; 253 289 db 2—3 éves szederfacsemétét. Ez évben a községi faiskolákból kiültettek 1106 db szederfát. Kiültettek ezenkívül közterületekre és közutak mellé 1025 másnemű fát, dacára annak, hogy fentebb kimutattuk, milyen nagy mértékben veszi hasznát a szegény ember a szederfának. Ez évben tönkrement 511 db fiatal és 13 db öreg szederfa.

Nagybecskerek városban 1907. évben közterületeken és közutak mellett volt: lombzedésre nem alkalmas szederfa 3307 darab, lombzedésre alkalmas szederfa 722 darab. A szokásos csonkítás után 722 darab lombzedésre alkalmas szederfa áll rendelkezésre a selyemtenyésztőknek. Jutott egy selyemtenyésztőre átlag 23 darab fa. A magántulajdonban lévő szederfákon kívül a fenti szederfáknak köszönhetjük a selyemtenyésztés sikerét. Ez évben tényleg 31 család vállalt selymértét. Ezek közül 30 család 643 kgr. gubót termelt és 1248 koronát keresett. Átlagos keresete egy tenyésztőnek 41 korona volt; legmagasabb keresete pedig egy tenyésztőnek 83 koronára rugott. Ezen tenyésztőnek neve Veréb Zuzs. Gondatlanság miatt 1 családnál nem sikerült a tenyésztés. A selyemtenyésztés megkezdése óta 35.130 koronát fizettünk ki a városban.

Szederfaállománya: Az országos selyemtenyésztési felügyelőség kiosztott részint a városban, részint a városban lakó magánfeleknek 1907-ben 5100 darab 2—3 éves szederfacsemétét. Működése óta pedig kiosztott a városban 187 darab kiültetésre alkalmas szederfát; 119 527 darab 2—3 éves szederfacsemétét. Kiültettek közterületekre és közutak mellé 350 db másnemű fát, dacára annak, hogy fentebb kimutattuk, milyen nagy mértékben veszi hasznát a szegény ember a szederfának. Elhelyezhető volna még a városban részben újítás, részben pótlás gyanánt utcákon, tereken 2277 darab szederfa. Ez évben tönkrement 277 darab fiatal szederfa. A faiskolának állapota jó.

(Befejező rész következik.)

Dr. Brájer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

Nyiltér.

(E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.)

A Melencei-utca 17. sz. alatt levő
MAYER FERENC-féle

h á z

3 utcai, 1 udvari szobával és
mellékhelyiséggel, valamint egy
kis udvari lakással szabad kézből

eladó.

Bővebbet Eperjesi Károlynál (Écskai-u. 2317.)

218-1.1

Amor

higienikus mosdó-pasztillát
férfiak, nők egyaránt használják.

Doboza 1 korona.

Gyógyszertárakban kapható.

Detsinyi Frigyes
Budapest, V., Marokkói-utca 2. sz.

213-10.2

Üzlettulajdonosok figyelmébe.

Mérlegképes könyvelő,
magyar, német levelező, elsörendű
irodai erő ajánlkozik **fél napi,** vagy
esti foglalkozásra. Elfogad könyvek
berendezését és mérlegelést, oktatást
ad az egyszerű és kettős könyvvitelben,
valamint magyar és német kereske-
delmi levelezésben, mérsékelt díjazás
mellett.

Szives megkeresések „Megbízható”
jelige alatt e lap kiadóhivatalába
kéretnek. 30-x.17

**NYOMDÁSZ-
TANULÓNAK**

egy jó családból való
fiú azonnal felvétetik.
Bővebbet e lap kiadó-
hivatalában.

52-x.16

ad. 1139/1907. sz.

217-1.1

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy a község által
kiseleztezt egy piros-tarka és egy zsemlye-
szinü

tönyészbikát

(mindkettő 6 éves) f. évi március hó 5-én
d. e. 9 órakor Offszenica község házában tar-
tandó nyilvános árverésen a legtöbbet igé-
rőnek azonnali készpénzfizetés mellett
eladjuk.

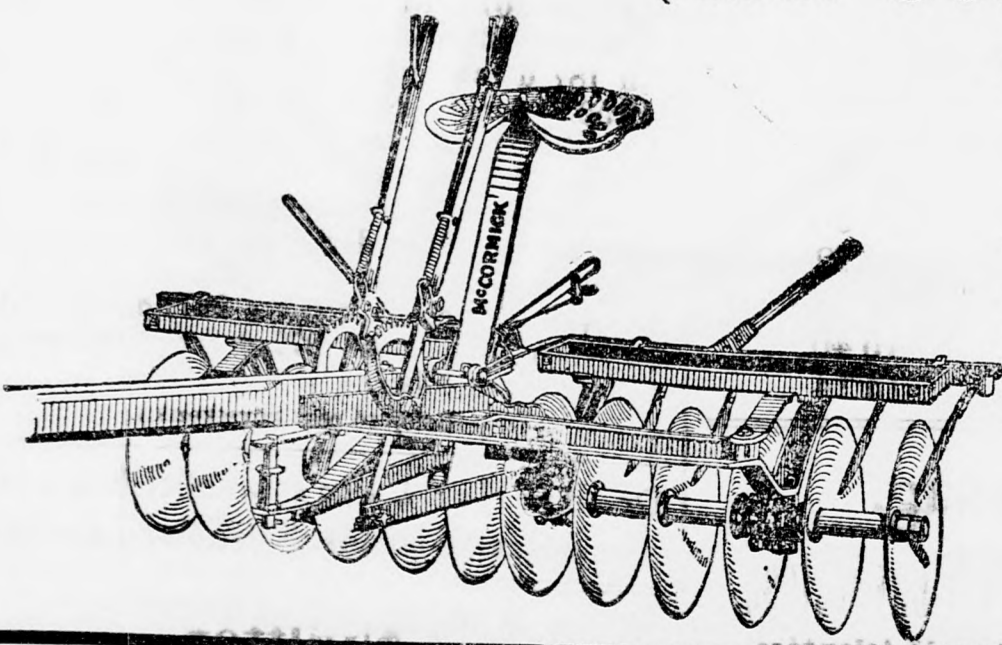
Kikiáltási ár mind a kettőre együtt-
véve 750 korona.

Offszenica, 1908. évi február hó 24.

Héger István,
jegyző.

Röhrich János,
bíró.

Vezérképviselői a

Hofherr és Schrantz cséplőgépgarnitúráinak és gazdasági gépeknek
Ganz és Tsa r. t. motorai, malomberendezései és gőzekéinek
Mc. Cormick aratógépei és gazdasági gépeknek.

Cséplőgépek átalakítása a legújabb szerkezetre.

Locomobilok átalakítása magánjárókra.

— Javítások, üntvények gyorsan és olcsón elkészítetnek. —

Technikai cikkek, olajok, tömör zsír a legjobb minő-
ségben.

Iroda: Telefon 106.

Gyár: Telefon 51.

Nagybecskereki gépgyár vas- és fémöntőde

Braun és Prandell.

15-15.9

HIRDETÉSEK

gyárosoknak, kereskedőknek és iparosoknak, saját érdekük, hogy
gyártmányukat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék.

A hirdetések 1908. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét!

Hirdetések felvétetnek a „TORONTÁL” kiadóhivatalában.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.